

PEDAGOGISCH BELEID

INHOUD

1	Inleiding.....	2
2	Visie.....	3
3.	Pedagogisch hoofddoel van de Stichting Kinderopvang Haren	4
3a	De kinderen en de groep.....	5
3b	De ouders.....	6
3c	De pedagogisch medewerkers.....	6
3d	De ruimte(n).....	7
4	De vier pedagogische doelen van Rixsen-Walrave.....	8
5	Subdoelen	8
5a	Sociaal-emotionele ontwikkeling.....	8
5b	Intellectuele en taalontwikkeling.....	8
5c	Motorische ontwikkeling.....	9
5d	Creatieve ontwikkeling	9
6.	Stimulering ontwikkeling door opbouw activiteiten volgens stappen VVE programma	10
7	Randvoorwaarden.....	10
7a	Basishouding, vaardigheden en deskundigheid van pedagogisch medewerkers	10
7b	Accommodatie en inrichting.....	11
7c	Specifieke vaardigheden in relatie tot de subdoelen.....	11
8	Observeren en signaleren.....	12
9	Pedagogische werkplannen	13
Bijlage 1: Maximale groepsgrootte (overgenomen uit CAO Kinderopvang).....		14
Bijlage 2: Leidster-Kind ratio (overgenomen uit Toetsingskaders Kinderopvang GGD)...		15
Bijlage 3: Opleidingseisen groepsleiding (overgenomen uit CAO Kinderopvang).....		17

1 Inleiding

In het kader van de Kwaliteitszorg is in januari 1998 een werkgroep pedagogisch beleid samengesteld. In deze werkgroep zaten vertegenwoordigers van de kinderdagverblijven, de buitenschoolse opvang, het gastouderbureau en de peuterspeelzalen. Het bestaande beleid is geëvalueerd en waar nodig bijgesteld en aangevuld. Eén keer in de twee jaar worden pedagogisch beleid en pedagogische werkplannen geëvalueerd door management en pedagogisch medewerkers (groepsleiding) en waar nodig bijgesteld. Ook ouders en hun vertegenwoordigers in de Centrale Ouderraad en Ouder(locatie)commissies worden bij deze evaluatie betrokken.

Mei 2006 is voor het Gastouderbureau een apart pedagogisch beleid geformuleerd, afgeleid van het pedagogisch beleid dat geformuleerd is voor kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang. Hiervoor werd gekozen omdat de praktijk van de gastouder-opvang op dusdanig veel punten afwijkt van de groepsgewijze professionele opvang op KDV en BSO dat een duidelijke aparte formulering voor gast- en vraagouders gewenst bleek.

Onze visie op de kinderopvang en onze visie op de ontwikkeling en het opvoeden van kinderen vormen de basis voor dit algemeen pedagogisch beleid.

In dit beleid zijn kenmerken terug te vinden uit verschillende pedagogische visies en stromingen. De accenten binnen ónze opvang liggen op:

- omgeving en begeleiding waarbij kinderen zich veilig en prettig voelen
- communicatie
- groepsopvoeding
- bevordering van zelfstandigheid
- stimulering van de ontwikkeling
- aanbieden van activiteiten, waarbij wordt aangesloten bij wat kinderen aangeven.

De verschillende werksoorten en leeftijdsgroepen vragen om een eigen invulling van het algemeen pedagogisch beleid. In het kinderdagverblijf ligt het accent op het verzorgen, het begeleiden en het aanbieden van activiteiten. Sinds 2011 is binnen het kinderdagverblijf een meer thematische manier van werken ingevoerd, volgens de stappen van het programma voor Voor- en Vroegschoolse Educatie Piramide.

Met ingang van 2013 zijn in het kader van de zogenaamde harmonisatie, waarbij werkvormen van peuterspeelzaal en kinderdagverblijf zijn geïntegreerd, binnen het kinderdagverblijf aan de Waterhuizerweg “speelleergroepen” gevormd.

In de buitenschoolse opvang ligt het accent op het vrijetijdsaspect en het vrijwillig deelnemen aan gerichte activiteiten. De opvang in de speelleergroepen van het KDV wordt gekenmerkt door groepsopvang van peuters waarbij sprake is van een uitgebreid en gericht activiteitenaanbod, waardoor de speelleergroep als opstap naar de basisschool kan fungeren.

De specifieke aanpak per werksoort en/of leeftijdsgroep is vertaald in de werkplannen die zijn geschreven door manager en pedagogisch medewerkers en besproken met ouders. Dit beleid is met instemming van de ouderraad en medewerkers vastgesteld in het managementteam.

Pedagogisch medewerkers moeten bij de aanstelling verklaren te werken op basis van dit algemeen pedagogisch beleid en de werkplannen. Deze vormen de richtlijnen voor het dagelijkse werk.

Ouders worden bij de intake op de hoogte gesteld van dit beleid. Zij kunnen op basis van deze informatie hun keuze maken; het beleid en de werkplannen geven inzicht in de manier van werken en omgaan met de kinderen.

De toetsing van dit beleid vindt plaats door regelmatig terugkerende tevredenheids-onderzoeken onder de ouders, onderzoeken naar het welbevinden van de kinderen d.m.v. observaties, de evaluatiemomenten van de pedagogisch medewerkers en bespreking van het pedagogisch handelen in de praktijk in teamoverleg en functioneringsgesprekken. De managers dragen er zorg voor dat er conform het pedagogisch beleid wordt gehandeld. Daarnaast observeert ook de medewerker van de GGD tijdens de jaarlijkse controle het pedagogisch handelen (mede gezien in het licht van het pedagogisch beleid en werkplan) in de verschillende groepen.

Op basis van de gegevens van bovenstaande onderzoeken en evaluatiemomenten wordt het beleid al dan niet bijgesteld.

2 Visie

2a Visie en missie Stichting Kinderopvang Haren

De Stichting Kinderopvang Haren is de leukste! De expert in kinderopvang voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 14 jaar. Wij zijn gespecialiseerd in ontwikkeling, ontspanning en vrije tijd van kinderen. In een veilige omgeving met een goede sfeer kunnen kinderen en medewerkers hun talenten ontwikkelen.

Wij zijn een organisatie die meegroeit met de vraag. Wij kijken naar de toekomst en zorgen voor continuïteit van onze opvang.

Wij komen binnen onze visie en mogelijkheden tegemoet aan wat onze klanten van ons vragen, gericht op het welbevinden en de omgeving van het kind. Wij staan midden in de samenleving en hebben een open communicatie met kinderen, ouders, medewerkers en samenwerkingspartners.

Ons aanbod moet leiden tot een grotere arbeidsparticipatie van ouders en/of hen in de gelegenheid stellen de opvoeding met anderen te delen.

2b Visie op de ontwikkeling van kinderen

Kinderen zijn uniek en zij hebben een natuurlijke drang om zich te ontwikkelen. De ontwikkeling hangt nauw samen met aanleg en omgevingsfactoren.

De ontwikkeling van kinderen verschilt per individu. Het pedagogisch handelen is gebaseerd op kennis van de ontwikkelingsfasen en omgevingsfactoren.

2c Visie op opvoeding

Warmte, veiligheid en vertrouwen zijn de basisvoorwaarden voor een goede opvoeding. Vanuit een veilige en stimulerende omgeving kunnen kinderen ervaring opdoen, zich ontplooien en zelfstandigheid ontwikkelen. Opvoeders hebben een voorbeeldfunctie voor de kinderen in de omgang met elkaar. In het belang van het kind dient er een wisselwerking te zijn tussen de pedagogisch medewerkers en de ouders. Groepsopvoeding kan positief werken met betrekking tot de ontwikkeling van zelfredzaamheid en sociale ontwikkeling.

In een positieve sfeer krijgen kinderen de mogelijkheden en de ruimte om zich te ontwikkelen.

Kinderen moeten zich veilig voelen om te durven experimenteren om van daaruit ervaring op te doen. Een kind dat emotionele veiligheid ervaart, durft spelenderwijs en vrijuit zijn

omgeving te verkennen, zijn/haar eigen fysieke vermogens uit te proberen/te oefenen, contacten aan te gaan en ondersteuning van pedagogisch medewerkers te vragen, wanneer hij/zij die nodig heeft. Deze veiligheid kan worden geboden binnen vaste groepen, bij bekende pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerkers moeten zich blijvend bewust zijn van hun verantwoordelijkheid en voorbeeldfunctie; ouders, kinderen en collega's kunnen hen daarop aanspreken. D.m.v. de voorbeeldfunctie en door kinderen aan te spreken op hun gedrag dragen de pedagogisch medewerkers ook waarden en normen over; onder andere m.b.t. een respectvolle wijze van omgaan met andere mensen, met de natuur, de omgeving en materialen.

Als opvoedingsideeën te ver uiteenlopen dan zal dat kinderen onzeker maken en daarom is het uitermate belangrijk dat er een goede communicatie is tussen pedagogisch medewerkers en ouders.

In de kinderopvang is sprake van opvang in een groep.

Groepsopvoeding kan een positieve invloed hebben op de zelfredzaamheid omdat er niet steeds meteen een volwassene klaar staat om hulp te bieden. Daarnaast bevordert het deel uitmaken van een groep een sociale instelling doordat kinderen leren rekening te houden met elkaar en zich dienen te houden aan gezamenlijke afspraken. De meeste kinderen kunnen ook veel plezier beleven aan het omgaan met andere kinderen en opvoeders.

3. Pedagogisch hoofddoel van de Stichting Kinderopvang Haren

De Stichting Kinderopvang Haren wil een bijdrage leveren aan de opvoeding van kinderen door binnen de opvang ernaar te streven dat kinderen er zich in hun eigenheid kunnen ontwikkelen. Er wordt rekening gehouden met de eigen mogelijkheden en de fase van de ontwikkeling van een kind. Respect voor het kind, vanuit het kind voor anderen en voor de omgeving is hierbij belangrijk.

Door kinderen positief te benaderen, oog te hebben voor hun eigenheid, en hen te begeleiden in het respectvol omgaan met groepsgeenootjes, zullen ze zichzelf en anderen leren respecteren. Het respect voor anderen komt ook tot uitdrukking in het plaatsingsbeleid; alle kinderen zijn welkom.

Aandacht en respect voor de omgeving wordt zichtbaar door de manier waarmee wordt omgegaan met het milieu. Afval wordt zoveel mogelijk gescheiden; papier en flessen apart verzameld en er wordt bewust omgegaan met het gebruik van water en energie; een schone omgeving krijgt blijvend aandacht. Daarnaast wordt er een appèl op kinderen gedaan om respectvol om te gaan met planten en dieren, speelmateriaal et cetera.

De opvoeding binnen de Stichting is gericht op het bevorderen van zelfstandigheid. Tijdens de opvang zullen de pedagogisch medewerkers vanaf het begin de activiteiten zoveel mogelijk met de kinderen samen doen. Niet alleen samen spelen maar ook huishoudelijke taken als samen opruimen, tafel dekken, de was of activiteiten als het plein opruimen en bezig zijn in de tuin. Op deze manier leren kinderen deel te nemen aan alle activiteiten die binnen- en buitenshuis plaatsvinden en kunnen ze daar, in relatie tot hun leeftijd en ontwikkeling, veel eerder zelfstandig mee omgaan. Bovendien wordt op deze manier het rollenpatroon doorbroken; er zijn er geen typisch mannen- of vrouwentaken.

3a De kinderen en de groep

De opvang van de kinderen in kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang vindt plaats in een vaste groep (stamgroep). Dat wil zeggen dat de kinderen op die dag in de week iedere week weer dezelfde groepsgenootjes tegenkomen. Daardoor kunnen sociale contacten en een gevoel van verbondenheid ontstaan.

Soms gaat een kind wel eens spelen in een andere groep, bijvoorbeeld om alvast te wennen (i.v.m. een toekomstige overplaatsing naar de betreffende groep) of omdat de speelmogelijkheden of kinderen in de betreffende groep aansluiten bij de behoefte en interesse van het kind.

Een kind kan extra dagdelen naar KDV of BSO als er plaats is op de betreffende groep, of eventueel een andere groep. Ouders moeten de vraag om extra opvang van te voren aangeven bij de pedagogisch medewerkers. Vervolgens dienen ouders middels een handtekening op het formulier 'aanvraag extra dagdelen' aan te geven dat ze akkoord gaat met het extra dagdeel en eventueel -als de extra opvang alleen op een andere dan de vaste groep van het kind kan plaatsvinden- incidentele opvang op een andere groep.

In de groep leren kinderen heel veel van elkaar en van het omgaan met elkaar. Het mechanisme dat kinderen in een groep veel van elkaar leren en geneigd zijn zich naar de normen van de groep te gedragen, wordt door pedagogisch medewerkers bewust gehanteerd als opvoedingsinstrument. Met een mooi woord wordt dit omschreven als "groepsopvoeding".

Groepsopvoeding heeft ook beperkingen; niet alles wat thuis kan is ook mogelijk in een groep. Het individuele kind moet zich soms aanpassen aan de groep: kinderen worden meer gestimuleerd om zelf oplossingen te bedenken. In dit kader wordt ook in conflictsituaties niet meteen ingegrepen.

Daarnaast richt de begeleiding door de pedagogisch medewerkers zich toch ook veel op het individuele kind. We proberen aan te sluiten bij de interesses, mogelijkheden en behoeften van het individuele kind. Een kind wordt, waar nodig, ondersteund en gestimuleerd. Het mag zelf kiezen waar het mee wil spelen.

In het omgaan met de kinderen en het aanbieden van activiteiten wordt aangesloten bij de leeftijd, ontwikkelingsfase en de aard en interesses van de kinderen. Soms is het nodig om een kind wat af te remmen en soms heeft een kind wat extra aanmoediging en prikkels nodig.

In de begeleiding wordt rekening gehouden met bijzonderheden rond voeding, verzorging en begeleiding van een bepaald kind (bijvoorbeeld t.g.v. een dieet of medische bijzonderheden), die door ouders worden doorgegeven. Bij het intakegesprek, dat voorafgaand aan de opvang plaatsvindt, wordt op het intakeformulier genoteerd of er sprake is van bijzonderheden, waar in de opvang rekening mee moet worden gehouden. De bijzonderheden betreffende voeding, verzorging of begeleiding worden vermeld in Konnect.

Op de daglijsten in Konnect is direct te zien voor welke kinderen belangrijke bijzonderheden/dwingende voorschriften qua voeding en verzorging van kracht zijn (b.v. t.g.v. een dieet of medische bijzonderheden).

M.b.t. de maximale groepsgrootte worden de regels gehanteerd die zijn vastgelegd in de CAO Kinderopvang en de Wet Kinderopvang. De maximale groepsgrootte is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen in die groep (zie bijlage 1 op bladzijde 13).

Wanneer er op een bepaalde dag of dagdeel meerdere groepen zijn waar sprake is van onderbezetting (veel minder kinderen dan de maximale groepsgrootte) kunnen groepen

worden samengevoegd. Hierbij wordt er wel op gelet dat de maximale groepsgrootte ook bij samenvoeging van groepen niet wordt overschreden.

3b De ouders

Ouders weten in grote lijnen waar ze voor kiezen, aangezien ze bij aanmelding het informatieboekje ontvangen. Ook de website van de Stichting levert de nodige informatie. Het pedagogisch beleid en de pedagogische werkplannen van de werksoorten/groepen staan hier ook zodat ouders ze kunnen lezen.

Bij het intakegesprek worden ze op de hoogte gebracht van de manier van werken en ontvangen ze het pedagogisch werkplan van de betreffende werksoort en/of groep. Ter voorbereiding op het intakegesprek krijgen ouders een formulier toegezonden waar ze diverse bijzonderheden omtrent hun kind kunnen worden toegelicht. Dit formulier wordt tijdens het intakegesprek besproken en waar nodig aangevuld.

De opvoeding thuis en in de kinderopvang zal niet altijd naadloos op elkaar aansluiten en daarom is een goede onderlinge communicatie van essentieel belang. Keerschriftjes (met name gebruikt voor de jongste kinderen; 0 tot 1 jarigen binnen het kinderdagverblijf) zijn daarbij een goed hulpmiddel.

Bij het halen en brengen van de kinderen worden bijzonderheden rond het kind uitgewisseld tussen pedagogisch medewerkers en ouders, en kunnen ouders kennis nemen van het pedagogisch klimaat. Is er verschil van inzicht dan zal hier, in het belang van het kind, over gesproken moeten worden. Vervolgens worden er dan afspraken gemaakt over de te volgen manier van aanpak.

Ieder kind heeft een eigen mentor. De mentor volgt de ontwikkeling van haar mentorkinderen door de observeren en te rapporteren. De mentor is ook het eerste aanspreekpunt voor de ouders. Jaarlijks wordt ouders de mogelijkheid van een z.g. tien minutengesprek aangeboden, waarin onder andere de bevindingen uit de individuele observatie van het kind worden besproken en er informatie wordt uitgewisseld tussen pedagogisch medewerkers en ouders rond het wel en wee van het kind op de groep. Desgewenst kan, op initiatief van ouders of pedagogisch medewerkers, een afspraak gemaakt worden voor een wat uitgebreider tussentijds gesprek.

3c De pedagogisch medewerkers

Alle pedagogisch medewerkers bij de Stichting hebben een kindgerichte opleiding op MBO- of HBO-niveau, en voldoen aan de opleidingseisen die in de CAO Kinderopvang) gesteld worden aan pedagogisch medewerkers voor kinderdagverblijven of buitenschoolse opvang (zie bijlage 2 op blz. 16).

Ook wat betreft de beroepskracht-kindratio, de verhouding tussen het aantal kinderen en het aantal pedagogisch medewerkers dat op een groep aanwezig is houdt de Stichting Kinderopvang Haren zich aan de regels die in de CAO Kinderopvang en Wet kinderopvang gesteld zijn (zie bijlage 1 op blz. 14 en 15). Daarnaast worden de regels toegepast uit de Wet innovatie en kwaliteit Kinderopvang (IKK) rond het 'vaste gezichten criterium' voor 0- en 1-jarigen (zie verder de pedagogische werkplannen 0-2 jarigen en 0-4 jarigen).

De Stichting Kinderopvang Haren past daarnaast het "vier ogen principe" toe op de kinderdagverblijfgroepen. Op elke groep zijn altijd minimaal twee mensen tegelijkertijd aanwezig. Wanneer een pedagogisch medewerker i.v.m. het aantal kinderen op de groep alleen wordt ingeroosterd, is het streven naast deze medewerker een stagiaire, vrijwilliger of groepshulp in te zetten, of groepen samen te voegen waardoor er altijd iemand is die kan meekijken.

Wanneer er op het KDV, i.v.m. het aantal kinderen, één pedagogisch medewerker op de groep werkt, is er binnen het gebouw altijd een achterwacht aanwezig die ingeval van nood kan worden ingeschakeld. De persoon die fungeert als achterwacht is ervan de hoogte dat hij/zij als achterwacht bij nood kan worden ingeschakeld. De achterwachtfunctie is voorbehouden aan volwassenen, minimaal 18 jaar oud, zonder fysieke of verstandelijke beperking, die ingeval van nood hun gebruikelijke werkzaamheden direct kunnen neerleggen om hulp te bieden. Op de aparte BSO-locaties is de achterwacht binnen 10 minuten beschikbaar.

De stagiaires die op de groepen meewerken zijn altijd boventallig; dat wil zeggen dat ze nooit *in plaats van* een gekwalificeerde beroepskracht op de groep staan, maar altijd *naast* het aantal wettelijke vereiste aantal pedagogisch medewerkers op het aantal kinderen dat aanwezig is.

Iedere stagiaire wordt begeleid door een gekwalificeerde pedagogisch medewerker (werkbegeleider). Welke taken en verantwoordelijkheden een stagiaire precies krijgt is afhankelijk van de opleiding, ervaring en al verworven competenties van de stagiaire. Nadat een stagiaire heeft laten zien dat hij/zij bepaalde werkzaamheden goed en verantwoord kan uitvoeren mag zij deze in samenspraak/overleg met en onder supervisie van de werkbegeleid(st)er of een andere professionele pedagogisch medewerker zelfstandig uitvoeren.

Op sommige groepen van de TSO zijn ook vrijwilligers aanwezig, die ondersteuning bieden bij de activiteiten op de groep en/of de begeleiding van de kinderen.

Vrijwilligers zijn net als stagiaires altijd boventallig.

Welke taken en verantwoordelijkheden een vrijwilliger precies krijgt is afhankelijk van de opleiding, ervaring en al verworven competenties van de vrijwilliger; de taken worden in overleg met de manager en de pedagogisch medewerker die de vrijwilliger begeleidt vastgesteld.

Net als de overige medewerkers van de Stichting zijn ook vrijwilligers en stagiaires verplicht een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan te leveren.

De pedagogisch medewerkers werken volgens de uitgangspunten van de Stichting en zijn verantwoordelijk voor de zorg en de veiligheid van de kinderen. Goede begeleiding kan alleen vanuit een positieve relatie met de kinderen. Deze uitgangspunten gelden ook voor stagiaires en vrijwilligers. Stagiaires en vrijwilligers zullen hier ook, waar nodig, op worden aangesproken en begeleid door de pedagogisch medewerkers.

De pedagogisch medewerkers stellen het pedagogische handelen aan de orde binnen het teamoverleg. Is er behoefte aan scholing dan biedt de organisatie daartoe mogelijkheden. Het omgekeerde is ook het geval. Is een leidinggevende van mening dat er bijgeschoold moet worden om optimale kwaliteit te leveren, dan kan de medewerker daartoe worden verplicht. De pedagogisch medewerkers worden m.b.t. het pedagogisch handelen waar nodig ondersteund door de pedagogisch coach.

Alle vaste pedagogisch medewerkers binnen de Stichting Kinderopvang Haren beschikken over een geldig certificaat EHBO bij kinderen (EHAK).

3d De ruimte(n)

Elke groep heeft zijn eigen groepsruimte, waar wordt gespeeld en gegeten. Er wordt ook gebruik gemaakt van andere ruimten voor spel of andere activiteiten, bijvoorbeeld groepsruimten die op dat moment leeg staan, de gang of een speellokaal. Voor het slapen

wordt gebruik gemaakt van aparte slaapruidten. De betreffende ruidten voldoen, net als de groepsruimte, aan de eisen m.b.t. veiligheid en hygiëne. Binnen de Stichting dragen we zorg voor een zo optimaal mogelijke “transparantie van het gebouw” (één van de aanbevelingen van de commissie Gunning). In alle ruidten die zijn afgesloten met een deur (als slaapkamers of kantoren) is een raampje aangebracht, waardoor je makkelijk naar binnen kunt kijken. Sommige slaapruidten die niet direct grenzen aan de groepsruimte zijn daarnaast voorzien van babyfoons en/of babyfoons-met-camera, zodat men vanuit de groepsruimte kan meekijken/-luisteren wat er gebeurt. Verschoonruimten zijn zo open mogelijk opgezet, voorzien van ramen naar de groepsruimte of de gang.

Ieder jaar opnieuw wordt er op alle locaties een Risico Inventarisatie Veiligheid en Gezondheid ingevuld voor de diverse ruidten. Op basis van deze inventarisaties worden actieplannen opgesteld t.b.v. eventueel noodzakelijke aanpassingen van de ruidten. De buitenruimte wordt gebruikt voor spel buiten. Daarnaast wordt het terrein van de instelling regelmatig verlaten voor het maken van wandelingen (meestal met gebruik van kinderwagens en bolderkarren) of (incidenteel) uitstapjes met de bus van de Stichting, welke is voorzien van stoelverhogers.

4 De vier pedagogische doelen van Riksen-Walrave

In de wet zijn de vier pedagogische doelen van Riksen-Walrave opgenomen als definitie van ‘verantwoorde kinderopvang’. Die pedagogische doelen zijn:

1. Het bieden van emotionele veiligheid

De opvoedomgeving biedt kinderen een veilige basis, een ‘thuis’ waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Door Riksen-Walrave wordt het bieden van een gevoel van veiligheid als de meest basale pedagogische doelstelling gezien. Het bieden van veiligheid is niet alleen van belang omdat het bijdraagt aan het welbevinden van het kind, maar ook omdat een veilig klimaat voorwaarde is voor het realiseren van de andere pedagogische doelen.

2. Het bevorderen van de persoonlijke competentie

De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun persoonlijke competentie te ontwikkelen. Het gaat om persoonlijke eigenschappen als veerkracht, impulscontrole, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, motivatie, volharding, creativiteit en cognitieve en taalvaardigheden. Hierdoor zijn kinderen in staat om allerlei problemen goed aan te pakken en zich goed aan te passen aan (veranderende) situaties.

3. Het bevorderen van de sociale competentie

De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun sociale competentie te ontwikkelen. Het gaat om een scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich inleven in een ander, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

4. De socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

De opvoedomgeving draagt waarden en normen aan kinderen over, waardoor kinderen zich de cultuur eigen maken van de samenleving waarin zij opgroeien.

Ook binnen de Stichting Kinderopvang Haren wordt invulling gegeven aan bovenstaande pedagogische doelen. In de werkplannen staat nader uitgewerkt op welke manier dit gebeurt.

5 Subdoelen

- 4a Sociaal-emotionele ontwikkeling
- 4b Intellectuele en taalontwikkeling
- 4c Motorische ontwikkeling
- 4d Creatieve ontwikkeling

5a Sociaal -emotionele ontwikkeling

Doel: kinderen op sociaal-emotioneel gebied om leren gaan met eigen emoties en die van anderen.

Aspecten waar aandacht aan wordt besteed / waarop wordt begeleid, zijn:

- ontwikkelen van gevoel van eigenwaarde
- leren omgaan met eigen emoties en die van anderen
- leren reflecteren op eigen gedrag
- stimuleren en bewust worden van eigen lichaamstaal
- leren begrijpen van lichaamstaal van anderen
- aangaan van sociale relaties
- ontwikkelen van weerbaarheid
- participeren in een groep
- omgaan met conflicten
- omgaan met verschillen (aard en cultuur)
- ontwikkelen van emotionele zelfstandigheid
- omgaan met seksualiteit
- ontwikkelen van verantwoordelijkheidsbesef

In de Pedagogisch Werkplannen van de verschillende groepen wordt, voor zover van toepassing voor een bepaalde leeftijdsgroep, beschreven op welke manier concreet invulling gegeven wordt aan bovenstaande punten.

5b Intellectuele en taalontwikkeling

Doel: het stimuleren van communicatie, denken en leren.

Aspecten:

- stimuleren van waarnemen
- aanleren van begrippen
- ontwikkelen van luister- en spreekvaardigheden

5c Motorische ontwikkeling

Doel: het optimaal en op eigen wijze ontwikkelen van de motoriek waardoor onder andere de zelfredzaamheid wordt vergroot en plezier in bewegen kan ontstaan.

Aspecten:

- ontwikkelen van grove en fijne motoriek
- de mogelijkheden van het eigen lichaam leren kennen

5d Creatieve ontwikkeling

Doel: ontwikkelen en stimuleren van creatieve vaardigheden

Aspecten:

- ruimte geven voor (en het stimuleren van) fantasie en spel
- (stimuleren van) lichaamstaal
- (stimuleren van) handvaardigheden/handvaardigheidstechnieken

- (stimuleren van) zelfexpressie
- ontwikkelen van muzikale aanleg

6. Stimulering van de ontwikkeling door opbouw van activiteiten volgens stappen VVE programma Piramide

De Stichting Kinderopvang heeft ervoor gekozen de activiteiten binnen de kinderdagverblijven op te zetten volgens de methodes van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Bij VVE is sprake van een gestructureerde, thematische opzet van activiteiten, waarmee de ontwikkeling van kinderen wordt gestimuleerd. Oorspronkelijk zijn deze methodes ontwikkeld voor kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand. Hoewel er binnen de Stichting Kinderopvang Haren weinig kinderen met een dreigende ontwikkelingsachterstand zijn, heeft de Stichting toch gekozen voor een thematische manier van werken, waarbij activiteiten zijn opgezet volgens de fasering van Piramide. Op deze wijze worden gestructureerde activiteiten ontwikkeld, die een gerichte bijdrage leveren aan plezier én ontwikkeling van kinderen en zijn de werkwijzen van kinderdagverblijven en de voormalige peuterspeelzalen binnen de SKH geharmoniseerd.

Het landelijk bekende VVE programma Piramide is leidraad van de opzet van activiteiten. Binnen de SKH wordt niet een volledig Piramide programma uitgevoerd. De aspecten die met name uit Piramide worden overgenomen zijn:

- koppeling van activiteiten aan centrale thema's
- gefaseerde opbouw van activiteiten
- aandacht voor gebruik van meerdere zintuigen binnen de activiteiten

In de werkplannen van de groepen van kinderdagverblijven worden de fasen van een Piramideopzet nader toegelicht.

7 Randvoorwaarden

7a Basishouding, vaardigheden en deskundigheid van pedagogisch medewerkers

7b Accommodatie en inrichting

7c Specifieke vaardigheden in relatie tot de subdoelen

7a Basishouding, vaardigheden en deskundigheid van pedagogisch medewerkers

Pedagogisch medewerkers moeten een warme en positieve uitstraling hebben zodat kinderen zich veilig voelen. Veiligheid en vertrouwen vormen de basis voor een optimale ontplooiing en ontwikkeling. Daarbij moet men het vermogen hebben om zich in te leven in de kinderen; er moet begrip zijn voor het gedrag.

Pedagogisch medewerkers moeten evenwichtige persoonlijkheden zijn en rust uitstralen. Om kinderen te kunnen motiveren is ook enthousiasme nodig; men moet uitnodigend zijn om alle kinderen te laten participeren.

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de kinderen; er is respect ten aanzien van de aard, de (on)mogelijkheden en de cultuur.

Naast agogische vaardigheden moeten pedagogisch medewerkers goed kunnen samenwerken, goed kunnen communiceren, inzicht hebben in de ontwikkelingsfasen en verantwoordelijkheidsgevoel hebben. Een open wijze van communicatie, waarbij enerzijds aandacht is voor het luisteren - en het horen van de boodschap van de ander- en anderzijds voor het verwoorden van eigen emoties, behoeften en moeiten, is hierbij van belang.

Deskundigheid is opgedaan door opleiding, ervaring en intercollegiale uitwisseling van vaardigheden (bijvoorbeeld binnen samenwerking). Vanuit de organisatie kan een beroep worden gedaan op uitbreiding van de deskundigheid door ondersteuning vanuit de organisatie of externe scholing.

Alle pedagogisch medewerkers volgen ieder jaar een herhalingscursus EHBO, welke door de Stichting wordt georganiseerd. Daarnaast is er op elke vestiging minimaal één pedagogisch medewerker die geschoold is als bedrijfshulpverlener (BHV-er). De BHV-ers volgen jaarlijks een verplichte herhalingscursus.

7b Accommodatie en inrichting

De accommodatie is een belangrijke randvoorwaarde, maar meestal ook een gegeven. De kinderopvang krijgt of heeft veelal een onderkomen in bestaande gebouwen.

Wij bieden opvang op verscheidene locaties, waarmee we ook in trachten te spelen op de wensen van de klant.

Bij de keuze van een nieuwe locatie wordt gekeken naar aspecten als oppervlakte (aantal vierkante meters speelruimte per kind), buitenruimte, bereikbaarheid, eventuele koppeling aan scholen, veiligheid en hygiëne. Deze laatste twee aspecten worden uitgebreid getoetst in de Risico Inventarisaties Veiligheid en Gezondheid, welke voorafgaand aan de ingebruikname van een locatie en vervolgens ieder jaar opnieuw worden uitgevoerd.

Onze gebouwen voldoen aan de normen die zijn vastgelegd in de wet Kinderopvang en zijn beschreven in de Toetsingskaders van de GGD.

Daarnaast wordt de inrichting van een accommodatie afgestemd op de leeftijd, ontwikkeling en behoeften van de kinderen die er worden opgevangen.

In het 'Accommodatiebeleid', B1 in Handboek Beleid, is het onderdeel accommodatie en inrichting verder uitgewerkt. In de pedagogisch werkplannen van de verschillende werksoorten en leeftijdsgroepen staat nader toegelicht welke spelmaterialen de inrichting completeren.

7c Bepaalde kennis en vaardigheden in relatie tot de subdoelen

Naast de basishouding en basisvaardigheden wordt bij de werving van pedagogisch medewerkers gelet op bepaalde vaardigheden en kennis.

In algemene zin moeten pedagogisch medewerkers over actuele kennis beschikken van de ontwikkeling van de leeftijdsgroep waarmee ze werken, wat betreft al onderstaande ontwikkelingsgebieden. Zodat ze adequaat in kunnen spelen op de (on)mogelijkheden van de kinderen, en hen de begeleiding en een gevarieerd aanbod aan activiteiten kunnen bieden waarmee zij zich verder kunnen ontwikkelen.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Bij 'bepaalde vaardigheden' wordt in het kader van sociaal-emotionele ontwikkeling gedacht aan het ervaring hebben met en het kunnen hanteren van groepsprocessen en het toepassen van een consequente en duidelijke aanpak. Daarbij is het noodzakelijk dat pedagogisch medewerkers op de hoogte zijn van activiteiten die groepsvorming bevorderen.

Zelfkennis, inlevingsvermogen en het kunnen uiten van eigen emotie is voorwaarde om open te staan en ruimte te geven aan emoties van de kinderen. Er is ook een zekere rust voor nodig en echte aandacht.

Intellectuele- en taalontwikkeling

Om de intellectuele ontwikkeling te bevorderen dienen pedagogisch medewerkers aan te sluiten bij de natuurlijke ‘nieuwsgierigheid’ van kinderen; de behoefte om dingen te weten en te onderzoeken.

Er moet aandacht zijn voor het waarnemen: kijken, horen, ruiken, voelen en ontdekken.

Met de kinderen op zoek gaan naar de oorsprong van de dingen bevordert hun kennis.

Pedagogisch medewerkers moeten communicatief vaardig zijn. Vooral bij de allerjongste kinderen worden handelingen ondersteund door taal. Voorlezen, vertellen, spelen met poppen, zingen enz. zijn allemaal middelen om de taalontwikkeling te bevorderen. En als de kinderen wat ouder zijn: meedoen met rollenspelen, maken van een toneelstuk of een musical.

Motorische ontwikkeling

De motorische ontwikkeling gaat spelenderwijs; kinderen willen zitten, kruipen, lopen, klimmen, fietsen enzovoort. Maar om de motorisch vaardigheden uit te breiden moeten pedagogisch medewerkers over kennis beschikken van de mogelijkheden en de manier waarop je activiteiten aan kunt bieden; het vraagt ook veel organisatietalent. Van heel simpel, zoals een kringspel doen met dreumesen, tot complex zoals het uitzetten van een baan waar verschillende motorische technieken aan de orde komen.

Creatieve ontwikkeling

Het stimuleren van creativiteit heeft niet alleen betrekking op creatieve vaardigheden maar ook op het creatieve denken; het heeft te maken met inventief zijn, creatieve oplossingen verzinnen en creatief, speels, omgaan met de kinderen.

Daarnaast dient de pedagogisch medewerker te beschikken over de basiskennis- en vaardigheden t.a.v. de creatieve gebieden (schilderen, musiceren, verschillende handvaardigheidstechnieken, spel dans en beweging) en dient hij/zij in staat te zijn de activiteiten op deze gebieden enthousiast aan te bieden.

8 Observeren en signaleren

De pedagogisch medewerkers observeren jaarlijks alle kinderen. Het doel ervan is om te kijken naar het welbevinden en het functioneren op alle, al genoemde, ontwikkelingsgebieden (zie hoofdstuk 4). Het welbevinden van het kind is middels observatie af te lezen aan zijn/haar gelaatsuitdrukking en aan de manier waarop het -al dan niet- speelt, contacten legt met andere kinderen en pedagogisch medewerkers /ouders, zich durft te uiten, hulp vraagt waar nodig en zich beweegt in de ruimte.

In het kader van de kwaliteitszorg worden minimaal 1x per jaar op alle groepen van kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang groepsobservaties uitgevoerd om het welbevinden van kinderen expliciet in kaart te brengen. Daarnaast worden jaarlijks alle kinderen individueel geobserveerd. Binnen de KDV groepen wordt gebruik gemaakt van het digitale kindvolgsysteem ‘Praten, doen, bewegen’ via de Konnect App. Hierin wordt gedurende het jaar op bepaalde momenten, gerelateerd aan de leeftijd van een specifiek kind en tussendoor, wanneer bepaalde ontwikkeling wordt gezien, in het systeem geregistreerd welke ontwikkeling het kind (al dan niet) heeft laten zien.

Voor kinderen op de BSO wordt gebruik gemaakt van de aandachtspuntenlijst die ook voor de 10 minuten gesprekken wordt gebruikt. De opvallendheden uit de observaties worden met ouders besproken in de 10 minuten gesprekken, de gesprekken bij het halen en

brengen, de keerschriftjes (voor de kinderen tot 1½ jaar) of apart garrangeerde gesprekken, wanneer de observaties aanleiding vormen tot bezorgdheid en/of het ondernemen van verdere acties (zie verder laatste alinea's hieronder).

Om te kunnen signaleren of de lichamelijke of geestelijke ontwikkeling van een kind achter blijft, in gevaar dreigt te komen of anderszins opvallend is, is een maatstaf nodig. Die maatstaf is het 'normale' kind, met een normale ontwikkeling. 'Normaal' betekent een kind dat niet opvalt omdat alles goed en onopvallend verloopt. Bij ieder kind zijn echter wel bijzonderheden op te merken, maar als die niet leiden tot gevolgen die blijvend nadelig zijn dan vallen ze onder 'het normale, het gemiddelde'.

Het tempo waarin kinderen zich ontwikkelen kan heel verschillend zijn en hangt af van de mogelijkheden van het kind zelf en de mate waarin het wordt gestimuleerd. Daarom zullen de pedagogisch medewerkers zeer zorgvuldige afwegingen maken voordat ze gedrag of ontwikkeling als "abnormaal" bestempelen; beter is het ook te spreken van *opvallend* gedrag of *opvallendheden* in de ontwikkeling.

Er moeten duidelijke signalen zijn dat er iets bijzonders aan de hand is. Zonder deze duidelijkheid is het onmogelijk om een gezamenlijke aanpak af te spreken. Wanneer door de pedagogisch medewerkers geconstateerd is dat er met een kind iets aan de hand is, wordt er eerst gericht geobserveerd, ten einde het "probleem" te preciseren; precies te bepalen wat voor opvallendheden men constateert, in welke situatie bepaald gedrag zich voordoet, etc. Ook omgevingsfactoren kunnen van grote invloed zijn op het functioneren. Na de gerichte observatie wordt, indien mogelijk, in overleg met ouders een gerichte aanpak geformuleerd. Deze wordt na een afgesproken periode geëvalueerd.

Wanneer de pedagogisch medewerkers zich zorgen maken over de ontwikkeling of het gedrag van een kind, wordt dit besproken met de ouders. De ouders worden daartoe uitgenodigd voor een apart gesprek.

Wanneer nodig, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een (dreigende) ontwikkelingsstoornis, worden ouders geadviseerd deskundige hulp te zoeken.

De signaleringsfunctie is van groot belang. Als de nodige hulp tijdig kan worden geboden, wordt de kans dat er verregaande ontwikkelingsstoornissen ontstaan verkleind.

In het Handboek Beleid C7 'Signalering- en Zorgprotocol' wordt de procedure rond signalering uitvoerig toegelicht. Voor klanten van de SKH is deze informatie na te lezen op (het beveiligde stuk van) de website van de Stichting, www.kinderopvangharen.nl

9 Pedagogische werkplannen

De verschillende werksoorten en leeftijdsgroepen vragen om specifieke benadering.

Deze specifieke benadering maar ook de ontvangst, dagindeling, rituelen, activiteiten zijn door de teams weergegeven in de werkplannen.

Deze werkplannen ontvangen ouders bij de intake en als kinderen doorstromen naar een andere vorm van opvang of naar een andere groep. Ze zijn verkrijgbaar bij de pedagogisch medewerkers of managers.

BIJLAGE 1

MAXIMALE GROEPSGROOTTE EN BEROEPSKRACHT - KIND RATIO

	Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	
Groepen kinderen leeftijd	alle één	0 tot 1	1	3	2	6	3	9	4	12
		1 tot 2	1	5	2	10	3	15	4	16
		2 tot 3	1	8	2	16	----	----	----	----
		3 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----
Gemengde leeftijds-groepen		0 tot 2	1	4	2	8	3	14 ¹	4	16 ¹
		0 tot 3	1	5	2	10	3	13 ¹ /14 ⁴ / 15 ²	4	16 ¹
		0 tot 4	1	5	2	12	3	14 ¹ /15 ³ / 16 ²	4	16 ¹
		1 tot 3	1	6	2	11	3	16	----	----
		1 tot 4	1	7	2	13	3	16	----	----
		2 tot 4	1	8	2	16	----	----	----	----

¹ Waarvan maximaal acht kinderen van 0 tot 1 jaar.

² Waarvan maximaal drie kinderen van 0 tot 1 jaar.

³ Waarvan maximaal vijf kinderen van 0 tot 1 jaar.

⁴ Waarvan maximaal vier kinderen van 0 tot 1 jaar.

Rekenregels

1. Indien in een stamgroep een kind van 0 tot 1 jaar aanwezig is, wordt naast tabel 1 tevens de hiernavolgende rekenformule toegepast. Indien Z een getal oplevert dat groter is dan het op grond van tabel 1 benodigde minimaal aantal in te zetten beroepskrachten, wordt het op grond van tabel 1 minimaal aantal in te zetten beroepskrachten verhoogd tot Z. De rekenformule luidt als volgt:

- $Z = (A + ((B + C + D) / 1,2))$, afgerond naar boven.

- A = aantal kinderen van 0 tot 1 jaar / 3.
- B = aantal kinderen van 1 tot 2 jaar / 5.
- C = aantal kinderen van 2 tot 3 jaar / 6.
- D = aantal kinderen van 3 tot 4 jaar / 8.

2. In een situatie waarin het toevoegen van 1 kind leidt tot een op grond van tabel 1 en rekenregel 1 kleiner aantal benodigde beroepskrachten, wordt het aantal benodigde beroepskrachten met 1 verhoogd.

Combinatiegroepen dagopvang/buitenschoolse opvang en peuterspeelzaalwerk/buitenschoolse opvang

Het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten in relatie tot het aantal aanwezige kinderen in een combinatiegroep dagopvang/buitenschoolse opvang of peuterspeelzaalwerk/buitenschoolse opvang wordt bepaald op basis van tabel 1 waarbij een kind van 4 jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs eindigt, wordt beschouwd als een kind van 3 tot 4 jaar.

Buitenschoolse opvang

Het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten in relatie tot het aantal aanwezige kinderen in een basisgroep wordt bepaald op basis van tabel 2. De voorwaarden met betrekking tot de maximale grootte van een basisgroep zijn in tabel 2 verwerkt.

Tabel 2. Berekening van het minimaal aantal in te zetten beroepskrachten en de maximale groeps grootte bij groepen in de buitenschoolse opvang

Leeftijd kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen	Minimaal aantal beroepskrachten	Maximaal aantal kinderen
4 tot 7	1	10	2	20	----	----
7 tot de leeftijd waarop het basisonderwijs eindigt	1	12	2	24	3	30
4 tot de leeftijd waarop het basisonderwijs eindigt	1	11 ¹	2	22 ²	----	----

¹ Waarvan maximaal negen kinderen van 4 tot 7 jaar.

² Waarvan maximaal achttien kinderen van 4 tot 7 jaar.

BIJLAGE 2 Kwalificatie-eisen, CAO kinderopvang 2018-2019

Kwalificatie-eis pedagogisch medewerker In verband met de ingangsdatum van de totstandkoming van het cao- akkoord 2018-2019 en de publicatiedatum van de cao-teksten 2018-2019, plus wijzigingen vanuit Harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang en de Wet IKK (geldend vanaf 1 januari 2018) en de modernisering diplomalijst (geldend vanaf 1 juli 2018), zijn er verschillende periodes waarin verschillende kwalificatie-eisen gelden.

Opleidingsachtergrond

Voor de functie van pedagogisch medewerker is een opleidingsachtergrond vereist conform a t/m e¹

- De opleidingsachtergrond a t/m c die geldt vanaf 1 oktober 2018, staat hieronder.
- De opleidingsachtergrond a t/m c die geldt vanaf 1 juli 2018 tot 1 oktober 2018 is opgenomen in Bijlage I.a van het Functieboek.
- De opleidingsachtergrond conform a t/m c die geldt tot 1 juli 2018 is opgenomen in Bijlage I.b van het Functieboek.
- De opleidingsachtergrond d) en e) die geldt vanaf 1 oktober 2018, staat hieronder.
- De opleidingsachtergrond conform d) en e), vereist tot 1 oktober 2018, is opgenomen in Bijlage I.b van het Functieboek. Voor de functie van pedagogisch medewerker in voorschoolse educatie (VE) is tevens een opleidingsachtergrond vereist conform f.
- De opleidingsachtergrond conform f) die geldt vanaf 1 oktober 2018, staat hieronder.
- De opleidingsachtergrond conform f) vereist tot 1 oktober 2018 is opgenomen in Bijlage I.b van het functieboek Voor de functie van pedagogisch medewerker die werkt met 0-jarigen is vanaf 1 januari 2023 tevens een opleidingsachtergrond vereist conform g.

Taalniveau Nederlands

- Het taalniveau conform h) dat geldt vanaf 1 oktober 2018, staat hieronder
- Het taalniveau conform h) vereist tot 1 oktober 2018 is opgenomen in Bijlage I.b van het Functieboek.

a) Beroepsopleidingen waarvan het diploma/getuigschrift² kwalificeert voor de functie van pedagogisch medewerker in de dagopvang en de buitenschoolse- of naschoolse opvang (BSO/NSO).

b) Beroepsopleidingen waarvan het diploma/getuigschrift kwalificeert - naast die van opleidingen onder a - indien de functie van pedagogisch medewerker alleen wordt uitgeoefend in de BSO/NSO.²

c) Beroepsopleidingen waarvan het diploma/getuigschrift in combinatie met een aanvullend bewijs kwalificeert - naast die van opleidingen onder a en b - indien de functie van pedagogisch medewerker alleen wordt uitgeoefend in de BSO/NSO.

d) Een nog niet afgeronde opleiding die kwalificeert voor de functie van pedagogisch medewerker in de dagopvang en/of de BSO/NSO.

e) Een buitenlands diploma dat kwalificeert voor de functie van pedagogisch medewerker in de dagopvang en/of de BSO/NSO.

f) Specifieke VE-scholing.

g) Specifieke scholing voor werken met 0-jarigen.

h) Taalniveau Nederlands.

a) Diploma's/getuigschriften van de volgende beroepsopleidingen kwalificeren voor de functie van pedagogisch medewerker in de dagopvang en BSO/NSO, indien dit diploma/getuigschrift bij een onderwijsinstelling is behaald met inachtneming van de eisen die de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) of de Wet Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs (WHW) aan deze opleiding stelt, of met inachtneming van de eisen die de voormalige Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en de voormalige

Wet op het hoger beroepsonderwijs (WHBO) stelden aan respectievelijk het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs:

MBO niveau 3

- Brancheopleiding Ervaren Peuterspeelzaalleidster (BEP)
- Brancheopleiding leidster kinderopvang
- Leidster Kindercentra (LKC; van OVDB of onder WEB)
- Pedagogisch medewerker 3 kinderopvang
- Pedagogisch medewerker Kinderopvang
- Pedagogisch Werker 3 kinderopvang
- Pedagogisch Werker niveau 3
- Sociaal Pedagogisch Werker 3 (SPW-3)
- Vakopleiding Leidster kindercentra (conform de WEB)

MBO niveau 4 *

- Gespecialiseerd pedagogisch medewerker
- Gespecialiseerd pedagogisch medewerker 4 kinderopvang
- Kinderverzorging en Opvoeding
- Kinderverzorging/ Jeugdverzorging (KV/JV)
- Onderwijsassistent
- Onderwijsassistent PO/SO (primair onderwijs/speciaal onderwijs)
- Pedagogisch medewerker 4 Jeugdzorg
- Pedagogisch medewerker 4 kinderopvang
- Pedagogisch Werker 4 Jeugdzorg
- Pedagogisch Werker 4 Kinderopvang
- Pedagogisch Werker niveau 4
- Sociaal Pedagogisch Werk (SPW, lang of onder WEB)
- Sociaal Pedagogisch Werker (SPW, lang of onder WEB)
- Sociaal Pedagogisch Werker 4 (SPW-4)

HBO Associate Degree *

- Childcare
- Jeugdwerker
- Kinderopvang
- Pedagogical Educational Assistant
- Pedagogisch Educatief Medewerker
- Pedagogisch Educatief Professional
- Pedagogisch Professional Kind en Educatie
- Sociaal Werk, met keuzemodule Opvoeden in brede context

HBO bachelorniveau *

- Creatieve therapie (geen Mikojel)
- Kinderverzorging en Opvoeding
- Kunstzinnige therapie
- Leraar Basisonderwijs (aan Hogeschool, PABO of IPABO)
- Lerarenopleiding Pedagogiek
- Pedagogiek
- Pedagogisch management kinderopvang
- Pedagogische Academie
- Sociaal kunstzinnige therapie
- Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH)
- Social Educational Care
- Social Work/Sociaal Werk, afstudeerrichting/profiel Sociaal Pedagoog

- Social Work/Sociaal Werk, profiel Jeugd of Jeugdzorgwerker
- Social Work, programma Social Educational Care
- Toegepaste Psychologie, met specialisatie gericht op kinderen, jeugd en/of onderwijs
- Vaktherapie

b) Indien de functie van pedagogisch medewerker alleen wordt uitgeoefend in de BSO/NSO kwalificeren naast de diploma's/getuigschriften onder a) ook de volgende diploma's/getuigschriften, indien dit diploma/getuigschrift bij een onderwijsinstelling is behaald met inachtneming van de eisen die de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) of de Wet Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs (WHW) aan deze opleiding stelt, of met inachtneming van de eisen die de voormalige Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en de voormalige Wet op het hoger beroepsonderwijs (WHBO) stelden aan respectievelijk het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs:

MBO niveau 3

- Sport en Bewegen
- Sport- en bewegingsleider

MBO niveau 4 *

- Activiteitenbegeleider (AB)
- Activiteitenbegeleiding (AB)
- Agogisch Werk
- Akte hoofdleidster kleuteronderwijs
- Akte Kleuterleidster A
- Akte Kleuterleidster B
- Allround coördinator-instructeur buitensport
- Arbeidstherapie (AT)
- CIOS algemeen sportleider/ster
- Coördinator buurt, sport en onderwijs
- Coördinator sport- en bewegingsagogie
- Coördinator sport, bewegen en gezondheid
- Coördinator sportinstructie, training en coaching
- Cultureel Werk (CW)
- Inrichtingswerk (IW)
- Instructeur mbo
- Instructeur paardensport en -houderij
- Kleuterzorg (Federatie van medische kleuterdagverblijven in Nederland)
- Kleuterzorg, medisch kleuterdagverblijf Arnhem
- Cultureel Werk (KW)
- Residentieel werk (RW)
- Sociaal Agogisch II
- Sociaal-agogisch II (MBO-SA-II) richting (semi)residentiele hulpverlening
- Sociaal Agogisch II (MBO SAII) afstudeerrichting Cultureel werk
- Sociaal Cultureel Werk
- Sociaal-cultureel Werker (SCW)
- Sociale arbeid (SA, SA II of SA 2)
- Sport en bewegen
- Sport- en bewegingscoördinator
- Sport- en bewegingscoördinator/ Bewegingsagoog

- Sport- en bewegingscoördinator/ BOS-medewerker
- Sport- en bewegingscoördinator/ Operationeel sport- en bewegingsmanager
- Sport- en bewegingscoördinator/ Trainer/coach HBO Associate degree *
- Educatie en Kennismanagement Groene Sector Bloemsierkunst
- Onderwijsondersteuner Educatie en Kennismanagement Groene Sector
- Onderwijsondersteuner Gezondheidszorg en Welzijn
- Onderwijsondersteuner Omgangskunde
- Onderwijsondersteuner Zorg & Welzijn
- Sport, Gezondheid en Management HBO bachelorniveau *
- Activiteitenbegeleiding (AB)
- Akte Lager onderwijs zonder hoofdakte (oude kweekschoolopleiding)
- Akte van bekwaamheid als leidster of hoofdleidster bij het kleuteronderwijs
- Akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer(es)
- Akte van bekwaamheid als onderwijzer(es)
- Akte van bekwaamheid als volledig bevoegd onderwijzer(es)
- Activiteitenleidersopleiding (van Mikojel: Middeloo, Kopse Hof, Jelburg of Sittard)
- Creatieve therapie (van Mikojel)
- Cultureel Werk (CW)
- Culturele en Maatschappelijke Vorming
- Educatie en Kennismanagement Groene Sector
- Educatieve therapie (van Mikojel)
- Hogere sociaal pedagogische opleiding leid(st)er op het terrein van jeugdvorming en volksontwikkeling (Middeloo, Kopse Hof, Jelburg of Sittard)
- Inrichtingswerk (IW)
- Jeugdwelzijnswerk
- Kreatief edukatief Werk
- Kunstzinnig vormende opleiding (docentenrichting binnen kunstonderwijs of kunstzinnige richting binnen lerarenopleiding) **
- Leraar lichamelijke opvoeding
- Leraren-/docentenopleiding of ander bewijs van onderwijsbevoegdheid⁴ voor primair-, voortgezet- en beroepsonderwijs **
- Muziektherapie
- Sport en bewegen
- Sport- en bewegingseducatie
- Sport, Gezondheid en Management
- Sportkunde

c) Indien de functie van pedagogisch medewerker alleen wordt uitgeoefend in de BSO/NSO kwalificeren naast de diploma's/getuigschriften onder a) en b) ook de volgende diploma's/getuigschriften, in combinatie met aanvullend bewijs, indien dit diploma/getuigschrift bij een onderwijsinstelling is behaald met inachtneming van de eisen die de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) of de Wet Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs (WHW) aan deze opleiding stelt, of met inachtneming van de eisen die de voormalige Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en de voormalige Wet op het hoger beroepsonderwijs (WHBO) stelden aan respectievelijk het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs:

MBO niveau 4 *

- Kunstopleiding ** in combinatie met certificaat BIK (Beroepskunstenaar In de Klas)

HBO Associate Degree *

- Dans in combinatie met certificaat BIK, hbo-master Kunsteducatie of pedagogisch didactisch getuigschrift
- Muziek in combinatie met certificaat BIK, HBO-master Kunsteducatie of pedagogisch didactisch getuigschrift HBO bachelorniveau *
- Kunstopleiding **, niet zijnde een docentenrichting, in combinatie met certificaat BIK, HBO master Kunsteducatie of pedagogisch didactisch getuigschrift *

Overgangsregelingen

Een pedagogisch medewerker en/of een peuterspeelzaalleidster met een opleidingsachtergrond die per 1 juli 2018 is vervallen als kwalificerende opleidingsachtergrond en die voor 1 september 2018 als zodanig werkzaam is (geweest) al dan niet met een onderbreking van één jaar of minder, direct voorafgaand aan 1 september 2018, voldoet aan de kwalificatie-eis voor de functie van peuterspeelzaalleidster en pedagogisch medewerker in dagopvang en/of in BSO/NSO. Dit geldt ook bij een onderbreking van één jaar of minder na 1 september 2018.

Een peuterspeelzaalleidster die voor 1 januari 2018 als zodanig werkzaam is (geweest) op basis van een HBO-diploma van ofwel een kunstzinnig vormende opleiding (docentenrichting binnen kunstonderwijs of kunstzinnige richting binnen lerarenopleiding) ofwel de opleiding expressie in woord en gebaar ofwel de applicatiecursus volledig bevoegd onderwijzer, voldoet aan de vereiste opleidingsachtergrond voor de functie van peuterspeelzaalleidster en pedagogisch medewerker in dagopvang en BSO/NSO. Dit is ook het geval als sprake is van (1) een onderbreking van het werk en er sinds de aanvang van die onderbreking nog geen jaar is verstreken of (2) een wisseling van werkgever waarbij er nog geen jaar is verstreken, tussen de uitdiensttreding bij de ene werkgever in de kinderopvang/peuterspeelzaalwerk en de indiensttreding bij de andere werkgever in de kinderopvang/peuterspeelzaalwerk.

- d) Een nog niet afgeronde beroepsopleiding kwalificeert voor de functie van pedagogisch medewerker in de dagopvang en/of de BSO/NSO indien sprake is van:
- een opleiding op niveau HBO-bachelor zoals genoemd onder a) of b) en
 - een schriftelijk bewijs dat minimaal 75% van de studiepunten van de totale opleiding is behaald of een schriftelijk bewijs van toelating tot het laatste studiejaar van de opleiding (overgangsbewijs).

Een pedagogisch medewerker en/ of een peuterspeelzaalleidster met een niet afgeronde opleiding die per 1 oktober 2018 is vervallen als kwalificerende opleidingsachtergrond en die voor 1 december 2018 als zodanig werkzaam is (geweest) al dan niet met een onderbreking van één jaar of minder, direct voorafgaand aan 1 december 2018, voldoet aan de kwalificatie-eis voor de functie van peuterspeelzaalleidster en pedagogisch medewerker in dagopvang en/of in BSO/NSO. Dit geldt ook bij een onderbreking van één jaar of minder na 1 december 2018.

- e) Een buitenlands diploma kwalificeert voor de functie van pedagogisch medewerker in de dagopvang en/of BSO/NSO als uit een gewaarmerkte brief van het IDW (Internationale DiplomaWaardering: www.idw.nl) of een verklaring van DUO (www.duo.nl) blijkt dat het diploma gelijkwaardig is aan dat van een onder a), b), c) of d) kwalificerende opleiding.

f) Specifieke VE-scholing⁹

Onderdeel van de opleidingsachtergrond conform a t/m d bevat ten minste:

- één module over het verzorgen van voorschoolse educatie of
- een bewijs dat met gunstig gevolg scholing is afgerond die specifiek gericht is op het verwerven van kennis en vaardigheden voor het ontwikkelingsgericht werken in de voorschoolse educatie. Deze scholing omvat ten minste 12 dagdelen.

Overgangsbepaling:

Een pedagogisch medewerker en een peuterspeelzaalleidster gestart met specifieke VE scholing voor 1 januari 2018 en afgerond voor 1 januari 2020, voldoet aan de gestelde eis Specifieke VE-scholing.

g) Specifieke scholing voor werken met 0-jarigen

In het IKK akkoord is afgesproken dat werkgevers vanaf 1 januari 2018 investeren in specifieke scholing voor babyopvang. Voor 1 januari 2023 hebben alle beroepskrachten die met 0-jarigen werken deze specifieke scholing ontvangen. Dit betekent: Per 1 januari 2023 dienen alle beroepskrachten die met 0-jarigen werken te beschikken over een diploma, certificaat, cijferlijst of studiepuntenoverzicht waaruit blijkt dat een door cao-partijen goedgekeurde scholing voor werken met 0-jarigen is gevolgd zoals opgenomen in Bijlage II en die voldoet aan de volgende criteria:

- Leerdoelen conform bijlage II bij het functieboek.
- Kent een studiebelasting van ten minste twintig uur.
- Leidt tot een schriftelijk bewijs waaruit blijkt dat de leerdoelen zijn bereikt.

De gezamenlijke cao-partijen ondersteunen werkgevers en werknemers opdat de scholing zoveel mogelijk gelijk verdeeld over de jaren vanaf 2018 en met goede kwaliteit en effectiviteit wordt gerealiseerd. De cao-partijen zullen jaarlijks de voortgang hiervan monitoren. Ook hebben de gezamenlijke cao-partijen op de website van FCB een lijst gepubliceerd met scholingsaanbod dat voldoet aan de criteria en:

- een servicedocument Scholing werken met 0-jarigen met toelichting op de criteria.
- een uitgewerkte procedure voor de beoordeling van (nieuw) scholingsaanbod, waaronder scholingsaanbod van organisaties zelf.

h) Taalniveau Nederlands

- Voor de functie van pedagogisch medewerker is per 1 januari 2023 een diploma of certificaat vereist waaruit blijkt dat het taalniveau Nederlands op niveau 3F ligt voor de mondelinge taalvaardigheid of op niveau B2 voor de deelvaardigheden gesprekken voeren, luisteren en spreken¹⁰
- Voor de functie van pedagogisch medewerker in voorschoolse educatie in de G37 en G86 gemeenten geldt deze eis met ingang van 1 augustus 2017, en in de overige gemeenten vanaf 1 augustus 2019. Daarbij geldt als aanvullende eis voor de functie van pedagogisch medewerker in voorschoolse educatie een diploma of certificaat waaruit blijkt dat het taalniveau Nederlands op niveau 3F/B2 ligt voor lezen.^{11 12}
- Alle Nederlandse diploma's vanaf mbo-niveau 4 gelden als voldoende bewijs voor taalniveau 3F Nederlands voor wat betreft mondelinge vaardigheid¹³.
- Alle Nederlandse diploma's op minimaal hbo-niveau (waaronder Associate Degree en Bachelor) gelden als voldoende bewijs voor taalniveau 3F voor wat betreft mondelinge vaardigheid en lezen. De wijze waarop met een ander Nederlands diploma of certificaat het vereiste taalniveau kan worden aangetoond is opgenomen in Bijlage IV.

- Bij een buitenlands diploma dat vergelijkbaar is met een kwalificerend diploma volgens e) is een apart bewijs nodig dat aantoonst dat de peuterspeelzaalleidster en/ of de pedagogisch medewerker voldoet aan het vereiste taalniveau Nederlands. Als voldoende bewijs wordt het volgende aangemerkt, indien deze zijn afgegeven vanaf 1 januari 2001¹⁴:
- Certificaat behaald Staatsexamen NT2 Programma II
 - Certificaat van behaalde toets taalniveau B2 of 3F
 - Certificaat van behaalde toets mondelinge taalvaardigheid B2 of 3F
 - Een Nederlands diploma (HAVO, VHBO VWO, MBO-4, AD, HBO Bachelor, WO)
 - MBO Keuzedeel Nederlands

¹ Op www.fcb.nl/kinderopvang is het overzicht te vinden van de kwalificatie-eisen, zoals die golden bij indiensttreding, vanaf de invoering ervan per 1 mei 1991.

² Bij hbo-opleidingen wordt een diploma ook wel getuigschrift genoemd.

³ Taaleis mondelinge vaardigheid komt voort uit de Wet IKK Cao Kinderopvang 2018-2019

⁴ Voorbeelden van ander bewijs zijn een onderwijsbevoegdheid die is behaald via een hbo-master of universitaire bachelor of - master.

⁵ Taaleis mondelinge vaardigheid komt voort uit de Wet IKK

⁶ Zie voetnoot 30

⁷ Ingangsdatum modernisering kwalificatie-eis

⁸ Ingangsdatum Harmonisatie Kinderopvang en Peuterspeelzalen

⁹ Artikel 4 Gewijzigd Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie

¹⁰ Taaleis vanuit Wet IKK

¹¹ Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie

¹² Meer informatie over de (verschillen tussen de) taaleis IKK en de taaleis ve is opgenomen in Bijlage IV

¹³ Idem als voetnoot 10, Taaleis vanuit Wet IKK

¹⁴ Datum van publicatie Europees Referentiekader Taal

* Een diploma/getuigschrift op of hoger dan mbo-niveau 4 voldoet aan de taaleis mondelinge vaardigheid (zie h)⁵.

** verzamelnaam van opleidingen